

Kupní síla příjmů domácností v roce 2010 neklesla

Ministerstvo práce a sociálních věcí předložilo na dnešním (11. května 2011) jednání vlády také Analýzu vývoje příjmů a výdajů domácností ČR v roce 2010 a predikce na další období.

Analýza mj. hodnotí Hospodářskou situaci České republiky, kterou podle ní **charakterizoval** (v úhrnu za celý rok 2010 ve srovnání s rokem 2009) již zřetelný **přechod od recese k ekonomickému oživení**. Potvrdil to zejména fakt, že **hrubý domácí produkt stoupl** za celý rok ve stálých cenách **o 2,2 %**, zatímco o rok dříve se propadl o 4,0 %. Vývoj v průběhu roku byl ale nerovnoměrný a zejména **ve 4. čtvrtletí ekonomický růst zpomalil**, a to jak v souvislosti s vyšší výchozí základnou posledního čtvrtletí roku 2009, tak i **za přispění** meziročního poklesu **výdajů domácností na spotřebu**. Tento faktor zřejmě přispěje i ke zmírnění růstu HDP také v roce 2011 (zejména v důsledku restriktivních opatření v příjmech domácností).

Největším zdrojem peněžních příjmů domácností zůstaly **mzdy; průměrná nominální mzda** (na přepočtené počty zaměstnanců) v celém národním hospodářství dosáhla **23 951 Kč** a její **meziroční dynamika růstu** se v roce 2010 **snížila na 2,0 %** (byl to nejmenší meziroční nárůst za posledních 10 let), její kupní síla **vzrostla pouze o 0,5 %**; **rozdílný vývoj** byl vykázan **v dynamice růstu průměrných mezd** v podnikatelské a nepodnikatelské sféře – **v podnikatelské sféře** činil **nominální nárůst 2,6 %** (reálný 1,1 %), v nepodnikatelské sféře došlo k nominálnímu i reálnému poklesu.

Příjmy domácností sociálního charakteru (druhého hlavního zdroje peněžních příjmů) **vzrostly mírně a jejich jednotlivé složky** měly **dynamiku** podstatně **rozdílnou**. Výrazný **nárůst** zaznamenaly **dávky pomoci v hmotné nouzi** následované **příspěvkem na péči a dávkami důchodového pojištění**. Opačný trend (pokles) vykázaly všechny zbývající dávky (nejvíce dávky nemocenského pojištění).

Průměrná výše (samostatně vypláceného) **starobního důchodu** činila **10 093 Kč** a byla jen o 66 Kč meziročně vyšší (**nebyla naplněna zákonná valorizační podmínka pro zvýšení důchodů od 1. 1. 2010**).

Významně **zpomalilo tempo růstu příjmů z podpor v nezaměstnanosti** (meziroční pokles o 11,4 %) v návaznosti na pokles míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných pobírajících podporu v nezaměstnanosti (**míra registrované nezaměstnanosti** v roce 2010 činila **9,0 %**, **průměrná výše podpory v nezaměstnanosti** klesla na **5 698 Kč**).

Výraznou růstovou dynamiku (+ 25,7 %, tj. nárůst **o 0,7 mld. Kč**) si zachovaly příjmy **z dávek pomoci v hmotné nouzi** ovlivněné především nárůstem počtu jejich příjemců (ukončení pobírání podpor v nezaměstnanosti, růst nákladů na bydlení, pomoc po letních povodních a další vlivy ekonomické krize).

Vzestupu HDP neodpovídal výraznější pohyb cenové hladiny, nízká výchozí základna roku 2009 ale zapříčinila, že **od 3. čtvrtletí došlo** (i přes příznivé meziměsíční indexy) **ke zrychlení meziročního růstu spotřebitelských cen** (cenové inflace), který v porovnání období leden – prosinec let 2010 a 2009 **činil 1,5 %** (o rok dříve to bylo jen 1,0 %). **Největší vliv** na cenovou inflaci měl **vzestup cen v souvislosti se zvýšením nepřímých daní, regulovaného nájemného z bytů a dalších cen ve sféře bydlení; v souvislosti s pohybem na světových trzích podražily v úhrnu rovněž pohonné hmoty,**

sezónní i běžný sortiment **potravinářského zboží a finanční platby a pojištění**; zlevnily naopak odívání, obuv, bytové vybavení a některé poštovní a telekomunikační služby; **v porovnání s členskými zeměmi Evropské unie (EU 27) se meziroční nárůst harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP) pohyboval v první desítce zemí s nejnižší cenovou inflací.**

Životní náklady domácností důchodců se vlivem vyšší váhy bydlení, výživy a zdraví v jejich spotřebním koši **zvedly** v roce 2010 meziročně **o 2,1 %**; na úrovni průměru **se naopak pohybovaly životní náklady domácností v Hl. m. Praze**, kde více než z poloviny byl **nárůst způsoben vyššími cenami bydlení.**

Na úrovni konkrétních sociálních skupin **domácností vzrostly spotřební výdaje** jen **minimálně**, neboť **velká část domácností omezila** - stejně jako v roce 2009 - **svá vydání** zejména za zbytné druhy zboží a služeb, vzhledem k vyššímu růstu cenové inflace **výdaje většiny domácností reálně meziročně klesly.**

Svůj **sklon k často neuváženému zadlužování** z let před krizí **domácnosti** v roce 2010 **dále korigovaly** a jejich **nárůst** byl v novodobé historii **nejnižší**, a to především vlivem **stagnace neúčelových spotřebních úvěrů**; změnila se i tendence **v úvěrování bydlení**, kde **rostly střednědobé úvěry**, zatímco **tempo dlouhodobých (především hypotečních) úvěrů** poměrně výrazně **kleslo**; **celkový stav úvěrů domácností činil ke konci roku 1 044,1 mld. Kč.**

I přes řadu omezení (nižší růst příjmů, vyšší ceny, vysokou nezaměstnanost apod.) **domácnosti navýšily stav svých úspor** – jejich **objem v bankách se** (podle dostupných údajů ČNB) ve srovnání s rokem 2009 **zvýšil na 1 641,6 mld. Kč**, byly to však jen zhruba tři čtvrtiny přírůstku srovnatelné skutečnosti roku 2009. **Preference se nadále orientovaly na vklady v korunové a výhradně netermínované podobě**, **k určitému oživení došlo u finančních produktů s vyšším výnosem** (i přes realizované nebo plánované restriktce), tj. stavebního spoření, životního pojištění a depozit uložených v penzijních fondech; z makroekonomického pohledu je důležité, že **domácnosti se postupně vracejí k úsporám proti dřívějšímu zadlužování.**

Viktorie Plívová
tisková mluvčí a
vedoucí tiskového oddělení